

6. Järjestelytoimisto

Yleistä. Laajimmista tutkimuksista v. 1963 mainittakoon sairaansijatarpeen tutkimus, suurten kunnallisten rakennuskohteiden ennakkosuunnittelua koskeva selvitys, laitossuunnittelu sairaala- ja sosiaalihallinnon sektoreilla, toiminnan suunnittelussa ja valvonnassa tarvittavien tietojen ja avainlukujen aikaansaamista koskevat tutkimukset sekä työmenetelmiä ja työvoiman tarvetta selvittävät tutkimukset.

Kertomusvuonna jatkettiin 14:ää aikaisemmin aloitettua tutkimusta, minkä lisäksi eräät valmiit tutkimukset aiheuttivat jatkotoimenpiteitä lähinnä avustamisena toteutusvaiheessa. Uusia tutkimuksia aloitettiin 23. Kertomusvuonna valmistui 17 tutkimusta.

Toimistolta pyydettiin jonkin verran vähemmän lausuntoja kuin edellisenä vuonna. Aloitetoiminta pysyi jätettyjen aloitteiden määrän suhteen suunnilleen ennallaan, mutta palkittujen aloitteiden osuus aloitteiden kokonaismäärästä nousi 55 %:iin.

Työtehoneuvottelukunta, jonka kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna, piti vuoden aikana 3 kokousta. Näissä käsiteltiin mm. seuraavia asioita: kaupungin rationalisoimiselinten toimintasuunnitelmien toteutumista v. 1962 sekä toimintasuunnitelmia v:lle 1963; kaupungin sisäistä henkilökuljetusta koskevien päätösten tarkistamista; toiminnan suunnittelussa ja valvonnassa käytettävien avainlukujen käyttöönottomahdollisuuksia kaupungin hallinnossa sekä suurten kunnallisten rakennuskohteiden ennakkosuunnittelu- ja valmistelumenettelyn kehittämisen yleisiä suuntaviivoja ja kaupungin sairaansijatarvetta koskevaa tutkimusta. Lisäksi selostettiin kokouksissa mm. Kommunale Gemeinschaftsstelle für Verwaltungsvereinfachungin (KGST) rationalisoimistoimintaa, Lontoon kaupungin rationalisoimistoimintaa sekä Roomassa 10.—13.10.1962 pidetyn CECIOS-järjestön järjestämää rationalisoimiskongressia.

Järjestelytoimiston henkilökunta. Toimistossa oli kertomusvuoden päättyessä 7 vakinaista ja 4 tilapäistä viranhaltijaa sekä 8 työsopimussuhteessa olevaa henkilöä.

Työsopimussuhteeseen palkattiin tutkimusassistentiksi 1.3. lukien merkon. Irene Pehkonen ja toimistotutkijaksi 21.10. lukien ekon. Erkki Pyrrö.

Toimiston palveluksessa oli tilapäisissä laskenta- ja toimistotehtävissä 2 henkilöä yhteensä n. 5 kk:n ajan.

Toimisto sijaitsi entisessä huoneistossa Snellmaninkatu 13, josta toimisto sai lisätilaa Rauma-Repola Oy:ltä 1.9. lukien yht. 5 huonetta.

Ennen v. 1963 aloitettujen tutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Toiminnan suunnittelussa ja valvonnassa käytettävien avainlukujen käytäntöön-ottomahdollisuuksia kaupunginhallinnossa koskeva alustava selvitys annettiin kesäkuussa työtehoneuvottelukunnalle. Mainitun asian valmistelua jatkettiin tavoitteena saada v. 1964 alkuun Tampereen, Turun, Lahden ja Helsingin kaupunkien välinen avainlukujen vertailu.

Suurten kunnallisten rakennuskohteiden ennakkosuunnittelu- ja valmistelumenettelyn kehittämisen yleisiä suuntaviivoja koskevassa tutkimuksessa kiinnitettiin huomiota kutakin laitoskokonaisuutta sekä kutakin rakennuskohdetta koskevan suunnittelun tarpeellisuuteen ja organisatoorisiin järjestelyihin.

Kaupungin sisäisten henkilökuljetusmuotojen kehittämistutkimuksessa kiinnitettiin huomiota eräisiin organisatoorisiin kysymyksiin sekä laadittiin vuokra-autojen sekä viranhaltijain ja toimihenkilöiden omien moottoriajoneuvojen käyttöä koskevat seikkaperäiset ohjeet.

Johtosääntöjen kehittämiseksi tutkittiin mahdollisuuksia yhtenäistää eri elinten johtosääntöjä ja saada ne nykyistä yleisluonteisemmiksi. Yksityiskohtaisia säännöksiä varten pyrittiin kehittämään johtosääntöjärjestelmää joustavampi toimintasääntöinstituutti.

Taustamusiikin vaikutuksesta tietojenkäsittelykeskuksessa suoritettua tutkimuksessa saatiin selville lävistysnopeudet ja lävistäjien tekemät virheet ennen taustamusiikin käyttöönottoa ja taustamusiikin aikana, tehollisen työajan ja taukoaikojen välinen suhde sekä henkilökunnan suhtautuminen taustamusiikkiin. Näitä vertailemalla saadut tulokset annettiin asiasta kiinnostuneiden käyttöön.

Vesilaitoksen organisaation, laskentatoimen ja eräiden muiden toimintojen kehittämistä jatkettiin edelleen. Herttoniemen päähuoltokeskuksen laitossuunnitteluun perustuva rakennustyö aloitettiin kertomusvuoden loppupuolella. Laskennan suunnittelun tuloksena otettiin vuoden lopussa käyttöön konepajan osalta ns. työnumerolaskenta.

Auroran sairaalan toimistotehtävistä suoritettua tutkimuksessa tehdyt ehdotukset potilaskirjanpidon ja -tilastoinnin sekä potilasasiakirjojen arkistoinnin uudistamisesta, poliklinikan maksujen perimisestä, työskentelyolosuhteiden parantamisesta ja huoneistojärjestelyistä ym. hyväksyttiin, samoin kuin ylihoitajan kanslian ja taloustoimiston työmenetelmien uudistaminen siinä yhteydessä, kun palkanlaskenta siirretään tietokoneilla hoidettavaksi. Ehdotuksien toteuttamiseksi v:n 1965 alusta lukien asetettiin toimikunta.

Huoltoviraston asiamiesosaston ja huoltotoimistojen rationalisointitutkimusta jatkettiin laatimalla suunnitelmat mm. tietojen siirtämiseksi huoltotoimistoista asiamiesosastolle, tietojen rekisteröimiseksi asiamiesosastolla sekä perittyjen ja huollettavien varojen kirjanpidon järjestämiseksi. Ehdotuksen luonnos oli kertomusvuoden päättyessä huoltovirastossa käytettävänä.

Rakennusviraston kirjanpidon kehittämisestä suoritettua tutkimuksessa selvitettiin kirjanpidon keskityksestä aiheutuva työmäärä kassa- ja tiliosastolla sekä siitä riippuen kirjanpitokoneiden ja henkilökunnan tarve.

Ulosottoviraston konekirjanpidon kehittämisestä suoritettua tutkimuksessa selvi-

tettiin aikatutkimusten ja tilastojen avulla erilaisten konekirjanpitotehtävien vaatimat kirjausmäärät ja -ajat sekä tehtiin esitys konekannasta ja tehtävien jaosta eri koneille. Esitys toteutettiin kertomusvuoden aikana.

Lastensuojeluviraston väestöasiaintoimiston lapsilisien rekisteröimis- ja tietojensiirtomenettelyssä esiintyneitä virheitä ja pullonkauloja ja niiden syitä selvitettiin sekä tutkittiin lävistystyön siirtämistä tietojenkäsittelykeskuksesta lastensuojeluvirastoon. Tehdyt esitykset lomakkeiden uudistamisesta, huonetilojen järjestämisestä, yleisöpalvelun parantamisesta ja työvoiman tarpeesta toteutettiin syksyllä.

Rahatoimiston huoltokassaosaston konekirjanpidon kehittämiseksi selvitettiin huoltokassan kirjausmenetelmä ja koronlaskennan siitä vaatima osa. Tutkimusten perusteella rahatoimisto hankki kertomusvuoden lopulla uudet kirjausautomaatit.

Hesperian sairaalan potilaskirjanpidon ja avohoitoa koskevan potilastilastoinnin uudelleenjärjestelyä jatkettiin aineiston keruuna, koodittamisena ja tilastollisena käsittelynä.

Kaupunginkirjaston rationalisoimistutkimuksen johdosta kaupunginhallitus teki päätöksen, joka pääpiirteiltään noudatti järjestelytoimiston ehdotuksia.

Tietojenkäsittelykeskuksen avulla koneellistettuun kuukausipalkanlaskentaan liittyvien tietojen rekisteröintiä ja siirtoa koskevan tutkimuksen suunnittelu ja sen toteuttamistyö jatkui useassa laitoksessa kertomusvuoden ajan.

Helsingin mielisairaanhuoltopiirin potilashakemiston ja keskusmielisairaalan keskusarkiston järjestämistä varten perustetun toimikunnan avustamista jatkettiin suunnittelu- ja toteuttamistyössä.

Kaupunginviskaalinviraston toiminnan uudelleenjärjestelyä jatkettiin avustamalla kaupunginhallituksen hyväksymien uudistusten toteuttamista.

Huoltoviraston laitossuunnitteluun liittyvään esivalmistelutyöhön osallistui järjestelytoimiston tutkimusinsinööri suunnitteluryhmän vakinaisena jäsenenä.

Uudet tutkimukset

Tutkimus erilaisten sairaansijojen tarpeesta suoritettiin kaupunginhallituksen asettaman sairaalakomitean toimeksiannosta. Se käsitti kolme eri osatutkimusta: ns. potilasinventoinnin, jonotutkimuksen ja odotusaikatutkimuksen. *Potilasinventointi* suoritettiin 2 kertaa neljän viikon väliajoin yli- ja apulaisylilääkärien vastuulla siten, että jokaisen hoidossa olleen potilaan suhteen selvitettiin, minkälaiseen hoitopaikkaan kukin kuuluisi. *Jonotutkimus* kohdistettiin kaikkiin helsinkiläisiin sairaalapaikkaa jonottaviin henkilöihin jatkuvasti 3 kuukauden aikana. Tutkimuksen kohteena oli eri sairaaloiden osastoryhmien yhteensä 30 jonoa ja 6 000 jonottajaa. Tutkimuksessa selvitettiin, miten pian eri kiireellisyysluokkiin ja diagnoosiryhmiin kuuluvat potilaat pääsivät sairaalaan sisälle, kuinka usein jonossa oleville tarjottiin turhaan sairaalapaikkaa jne. Tutkimus suoritettiin poliklinikkalääkärien ja jonoista vastaavien sosiaalihoitajien avulla. *Odotusaikatutkimus* kohdistettiin kaikkiin kaupungin lasarettisairaaloihin sekä yliopistollisen keskussairaalan klinikoihin ja siinä selvitettiin, miten paljon riittämättömät toimenpideosastot pitkittävät turhaan potilaiden hoitoaikoja. Tutkimus suoritettiin osastolääkärien vastuulla. — Tutkimus kokonaisuudessaan perustui n. 23 000 potilaskohtaiseen sekä n. 20 000 sairaan-

sijakohtaiseen tietoon odotus- eli hukkapäivistä. Tutkimus suunniteltiin alunperin koskemaan vain kaupungin omia sairaaloita mutta levisi ao. hallintoelinten pyynnöstä myös koko yliopistolliseen keskussairaalaan sekä huoltolaitosten alaisiin ja yksityisiin sairaus- ja vanhainkoteihin.

Sairaalan johtoa varten tarkoitetun lyhytkausiraporttijärjestelmän aikaansaamiseksi kokeilumielessä Kivelän sairaalassa suoritettiin sairaalatoimikunnan työjaoston toimeksiannosta tutkimus, jossa selvitettiin, mitä teknillistä menettelyä käyttäen oli tarkoituksenmukaisinta hankkia, muokata ja kirjoittaa lyhytkausiraporttiin tulevat erilaiset tiedot. Tutkimus suoritettiin yhteistoiminnassa Kivelän sairaalan johdon ja po. työjaoston kanssa. Suunnitelma hyväksyttiin otettavaksi käytäntöön v:n 1964 alusta ja sitä koskevat valmistelut olivat käynnissä kertomusvuoden päättyessä.

Sairaala- ja hoitolaitossuunnittelua koskeva verrattain laaja Englannista ja Saksasta saatu aineisto muokattiin Helsingin kaupunginhallinnon tarpeita varten.

Laskentatoimen kehittämistä koskevan yhteistoiminnan tarpeen ja muotojen selvittämiseksi asetettiin rationalisoiduista henkilöistä kolmijäseninen toimikunta, jonka tehtävänä oli selvittää kaupungin kokonaisuuden ja eri laitosten kannalta laskentatoimen kehittämisen tarve sekä kehittämässä noudatettavat suuntaviivat ja yhteistoiminnan mahdollisuudet. Toimikunnan työskentelyyn osallistui myös ulkopuolinen asiantuntija. Tutkimus jatkui kertomusvuoden päättyessä.

Kaupungin tietojenkäsittelytoiminnan kehittämistä varten kaupunginhallituksen kesäkuussa asettamaa tietojenkäsittelykomiteaa avustettiin kaupungin automaattisen tietojenkäsittelytoiminnan kehittämisohjelman laatimisessa. Tutkimuksessa suoritettiin nykytilanteen kartoitus, pyrittiin selvittämään johtamistoiminnan tietojen tarve ja sen edellyttämät menetelmät sekä tarvittavat laskentatehtävät ja mainitun tietojenkäsittelytoiminnan kysyntä v:een 1972 mennessä. Tutkimus jatkui kertomusvuoden päättyessä.

Virastotalon tai konttorirakennuksen esisuunnitteluvaiheen työnsuoritusten järjestelyä varten valmistuivat ohjeet suoritettujen tutkimusten pohjalta. Järjestelyssä kiinnitettiin huomiota virastotalon tms. kunnallisen rakennuskohteen suunnittelu- ja toteuttamisprosessin eri vaiheisiin. Järjestelytoimiston tutkimusinsinööri osallistui asiantuntijajäsenenä sähkölaitoksen ja liikennelaitoksen toimitalojen esisuunnitteluun.

Virastojen ja laitosten hallussa olevien *huoneistotilojen yhteiskäytön tehostamis-* *mahdollisuuksia* selvitettiin työtehoneuvottelukunnan toimeksiannosta. Selvitys kohdistui lähinnä nuorisotoimiston, kotitalouslautakunnan ja työväenopistojen pääasiassa iltakäyttöisiin ja toisaalta kansa- ja ammattikoulujen pääasiassa päiväkäyttöisiin huoneistoihin sekä näiden tilojen käyttömahdollisuuksiin niiden ollessa vapaina. Selvityksen valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Kaupungin autojen käyttöä ja kustannuksia koskevan tilastoinnin väliaikaista järjestämistä varten laadittiin ehdotus, jota ei kuitenkaan vielä käsitelty päättävissä elimissä.

Autosuojien rakentamisesta kaupungin maaseudulla olevien laitosten henkilökuntia varten näiden omalla kustannuksella laadittiin selvitys, joka toimitettiin rakennusvirastolle.

6. Järjestelytoimisto

Kaupunginhallituksen päätettyä työtehoneuvottelukunnan esityksestä kehottaa tilastotoimistoa huolehtimaan vastaisuudessa *kaupungin virastojen ja laitosten asiahakemiston* jatkuvasta toimittamisesta, tarkisti järjestelytoimisto mainitun asiahakemiston nykytilannetta vastaavaksi virastoilta ja laitoksilta keräämänsä aineiston pohjalta.

Konekirjoituslisien, pikakirjoituslisien ja konekirjanpitolisien maksuperusteita ja koko lisäjärjestelmää koskeva tutkimus aloitettiin yhteistoiminnassa palkkalautakunnan toimiston ja koulutustoimikunnan kanssa. Tutkimuksessa selvitettiin työnantaja- ja työntekijäpuolen haastatteluilla lisäjärjestelmän tarpeellisuus. Tutkimus jatkui kertomusvuoden päättyessä.

Viranhaltijain virkakortiston uudistamista varten aloitettiin yhteistoiminnassa palkkalautakunnan kanssa tutkimus uuden, entistä enemmän tietoja sisältävän yhtenäisen virkaluettelon aikaansaamiseksi palkkalautakunnan sekä virastojen ja laitosten käyttöön.

Huoneistotutkimuksissa avustettiin sosiaalivirastotalon rakennustoimikuntaa huonekokojen ja -ohjelmien tarkistustyössä sekä teknillisten laitteiden suunnittelussa. Kaupungintalotoimikuntaa avustettiin saneerattavien keskustan korttelien huoneohjelmien tarkistuksessa. Lisäksi annettiin kiinteistövirastolle selvityksiä eräiden virastojen huonetilan käytön tarkoituksenmukaisuudesta.

Palolaitoksen sammutusosastossa suoritettiin sääntökomitean pyynnöstä rationalisointitutkimus pääasiassa vertaamalla kaupungin palokuntaa samaa suuruusluokkaa oleviin Saksan ja Pohjoismaiden palokuntiin. Tutkimuksissa kiinnitettiin huomiota sammutuskaluston suunnitteluun, tarvittavaan miesvahvuuteen ja palokunnan sisäiseen organisointiin. Tutkimusten tuloksista ilmoitettiin jatkuvasti palolaitoksen sääntökomitealle. Tehtävä jatkui kertomusvuoden päättyessä.

Satamalaskutuksen koneellistamisesta aloitettiin lokakuussa tutkimukset yhteistoiminnassa satamalaitoksen ja tietojenkäsittelykeskuksen sekä valtion tietokonekeskuksen kanssa. Tutkimuksessa vertailtiin laskutuskoneiden ja tietokoneiden käyttöön perustuvien vaihtoehtoisten menetelmien suorituskykyä ja kustannuksia. Tutkimus jatkui kertomusvuoden päättyessä.

Liikennelaitoksen lakimiestyövoiman tarvetta koskevassa tutkimuksessa selvitettiin lakimiesten tehtävät sekä työmäärä ja sen kehitys sekä tehtiin esityksiä tehtävien siirtämisestä vähemmän kvalifioidulle henkilökunnalle. Pääosa esityksistä hyväksyttiin ja toimeenpantiin kertomusvuoden aikana. Kirjaamismenetelmän kehittämisessä annettiin suunnitteluapua.

Maidontarkastamon toimistotehtävien tutkimuksessa vertailtiin laboratoriotutkimusten lukumäärän ja henkilökunnan määrän kehitystä sekä tehtiin esitys toimistotehtävien, lähinnä kuukausitilaston ja vuosikertomusten keruun ja käsittelyn, laskutuksen ym. uudistamisesta tietokonemenetelmän avulla. Esitys oli kertomusvuoden päättyessä terveydenhoitoviraston lähettämänä tietojenkäsittelykeskuksessa lausunnon saamista varten.

Elatusavun ennakkoa koskevaa hakemus- ja ilmoitusmenettelyä sekä elatusavun ennakkolain edellyttämää kirjanpitoa ja korvauksen anomismenettelyä suunniteltiin yhteistoiminnassa eräiden viranomaisten kanssa sekä tehtiin esitys henkilökunta- ja huoneistokysymysten järjestelystä. Esitys hyväksyttiin ja valmisteltiin toteutettavaksi v:n 1964 alusta lukien.

Puhtaanapitolaskutuksen uudelleenjärjestelyn suunnittelussa avustettiin puhtaanapito-osastoa. Tavoitteena oli integroidun laskentajärjestelmän luominen, jossa laskutukseen ja palkanmaksuun saadaan tiedot samasta perusaineistosta siten, että tietoja voitaisiin käyttää myös toiminnan suunnitteluun.

Koskelan sairaskodin henkilökuntavajauksen syistä suoritettiin tutkimuksia, joihin liittyvän mielipidetiedustelun toimeenpani huoltolautakunta. Lisäksi avustettiin huoltolautakunnan ns. Koskela-jaostoa sen seikan selvittämisessä, *mitä hoitoaloja Koskelan sairaskodin tulisi* kehittää ottaen huomioon olemassa oleva tarve. Po. jaostossa oli asiantuntijajäsenenä järjestelytoimiston virastotutkija.

RakennustalTION pitämisen tarpeellisuutta sähkölaitoksella koskeva tutkimus aloitettiin syksyllä. Tutkimuksessa selvitettiin, missä määrin sähkölaitoksen useammassa paikassa sijaitseva arkistomateriaali pystyy korvaamaan yhteen paikkaan kerätyn rakennustalTION, sekä toisaalta kiinteistöjen kustannusten kirjanpitojärjestelmän vertailumahdollisuuksia kiinteistöluettelon kirjanpitoon. Täten tutkimus ulottui myöskin kiinteistöluettelon alueelle ja sen uudelleenjärjestelyyn. Tutkimus jatkui kertomusvuoden päättyessä.

Hankintatoimiston painatusosaston organisaatiota, työvoiman tarvetta ja toimistotyömenetelmiä koskeva tutkimus aloitettiin lokakuussa ja jatkui kertomusvuoden päättyessä.

Kiinteistöviraston talo-osaston toisen isännöitsijäalueen toimistotyövoiman tarpeesta suoritettiin lähinnä tilastoihin perustuva tutkimus, joka valmistui 31.12. -63 Talo-osaston vuosikorjausmäärärahojen kustannuskirjanpidosta suoritettiin tutkimus ja annettiin selvitys 18.11.

Kotitalouslautakunnan perhepesuloita koskeva tutkimus aloitettiin lokakuussa tarkoituksena selvittää pesuloiden kannattavuus, mahdollisuudet kannattavuuden lisäämiseen toiminnan rationalisoinnin avulla sekä pesulain merkitys opetuspesuloina. Tutkimus jatkui kertomusvuoden päättyessä.

Vesilaitoksen kartta- ja piirustusarkiston uudelleenjärjestelyä varten aloitettiin joulukuussa tutkimus entistä tarkoituksenmukaisemman ja selvemmän rekisteröimisjärjestelmän luomiseksi kartoille ja piirustuksille.

Lausunnot. Toimisto antoi kertomusvuonna 160 (ed. v. 195) lausuntoa sekä lisäksi suoraan rahatoiminta johtavalle apulaiskaupunginjohtajalle 47 (45) selvitystä ehdotetuista uusista tp. viroista ym. Lausunnoista 69 (43) % koski virkojen perustamista tai vakinaistamista, 30 (19) % työnluokitusta ym., 4 (2.5) % vapautuneen työvoiman sijoittamista, 13 (8) % organisaatiota, työmenetelmiä, työntutkimuksia, kuljetuksia ym., 34 (21) % kaupungin sisäisiä henkilökuljetuksia, 2 (1.5) % virasto-huoneistoja sekä 8 (5) % muita asioita.

Työturvallisuustoiminta

Työturvallisuustoimikunta, jonka puheenjohtajana toimi sähkölaitoksen toim. joht. Unto Rytönen ja sihteerinä työturvallisuustark. Lauri Tarkiainen, kokoontui 4 kertaa.

Virastoissa ja laitoksissa toimi 55 työturvallisuuselintä, joihin kuului 162 vakinaista ja yhtä monta varajäsentä. Palolaitoksessa, liikennelaitoksessa, vesilaitok-

6. Järjestelytoimisto

sessä, kaasulaitoksessa ja sähkölaitoksessa muodostivat kaikki tai vaaleilla valittu osa ao. elimien jäsenistä oman laitoksensa työturvallisuustoimikunnan, jonka puheenjohtajan laitos valitsi.

Työturvallisuutta käsitteleviä kursseja ja valistustilaisuuksia järjestettiin n. 1 700 henkilölle, kansalaiskoulujen poikaoppilaat mukaan luettuina. Virastoille ja laitoksille sekä em. elimien jäsenille jaettiin yhteensä 695 vuosikertaa alan kysymyksiä käsittelevää aikakauslehteä sekä lisäksi toimitettiin työpaikkoihin julisteita, vaoritustauluja ym.

Työturvallisuustarkastuksia ja niihin liittyvää neuvontaa suoritettiin lähes kaikkien virastojen ja laitosten työpaikoilla, erityisesti niissä, joiden tapaturmamenetykset olivat suurimmat. Lisäksi tarkkailtiin koulujen oppilastyöpajoja.

Kaupungin työpaikoilla sattui kertomusvuonna 2 747 (ed. v. 2 769) työtapaturmaa. Näistä aiheutui sairauspäiviä 47 431 (43 930), invaliditeettiprosenttien summa oli 205 (375) ja 3 (6) tapaturmaa päättyi kuolemaan. Tapaturmatiheysprosentti oli koko kaupungin osalta 11.4 (11.5). Tapaturmavakuutuslain perusteella suoritettiin ohimenevistä tapaturmista korvausta 793 480 (675 000) mk, invalidien huoltoeläkepääomat ja kertakaikkiset korvaukset olivat 20 151 (75 000) mk sekä tapaturmaisesti kuolleiden hautausavut ja omaisten huoltoeläkepääomat 74 552 (10 000) mk eli yhteensä 888 184 (760 000) mk.

Aloitetoiminta

Aloitetoimikunnan puheenjohtajana toimi kaup.ins. Yrjö Virtanen ja 21.3. lukien vesilaitoksen toim.joht. Eino Kajaste sekä sihteerinä virastotutkija Friedrich Kaltamo. Toimikunta kokoontui 6 (ed. v. 7) kertaa.

Toimistoon jätettiin 50 (54) aloitetta, minkä lisäksi 6 käsittelemätöntä aloitetta siirtyi edelliseltä vuodelta. Kertomusvuonna käsiteltiin 49 (48) aloitetta, joista palkittiin 27 (14) eli n. 55 (29) %. Palkkioiden yhteismäärä oli 10 365 (1 280) mk ja niiden suuruus vaihteli 8 000 (300) mk:sta 20 (20) mk:aan. Palkkioiden keskimääräinen suuruus oli 384 (91) mk ja aloitteiden käsittelyaika keskimäärin 84 (43) päivää.

Käsitellyt aloitteet jakautuivat aiheensa mukaan seuraavasti (suluissa luvut 1.10.1949 lähtien kertomusvuoden loppuun):

	Tehdyt aloitteet	%	Palkitut aloitteet	%
Teknillisiä	41	84 (74)	24	59
Toimistoteknillisiä	4	8 (10)	3	75
Hallinnollisia	1	2 (9)	—	—
Sosiaalisia	3	6 (7)	—	—
Yhteensä	49 (1 986)		27 (640)	(32)

Aloitepalkkioina aloitetoiminnan alkamisesta lähtien oli maksettu yhteensä 48 305 mk, joten palkkion keskimääräinen suuruus oli ollut 75 mk. Keskimääräinen käsittelyaika aloitetta kohti oli ollut 61 päivää.

Aloitetoiminnan kehittäminen oli kertomusvuoden aikana harkittavana sekä aloitetoimikunnassa että järjestelytoimistossa.

Lomakerationalisointi

Yhdysmiehille järjestettiin kaksi koulutustilaisuutta: tutustuminen suuryrityksen lomakehuoltoon sekä esitys arkistointikysymyksen kytkeytymisestä lomakesuunnitteluun.

Järjestelytoimiston lomakesuunnittelu tehostui toimistoon maaliskuussa palkatun tutkimusassistentin avulla, joka toimi myös lomakepiirtäjänä. Painopiste oli huoltoviraston ja lastensuojeluviraston sekä Kivelän ja Hesperian sairaalain toimistotöiden uudelleenjärjestelyyn liittyvissä tehtävissä. Kustannuslaskentaa koskevien tutkimusten aiheuttama lomakesuunnittelu lisääntyi edellisiin vuosiin verrattuna huomattavasti samoin kuin keskushallintoon liittyvien lomakkeiden rationalisointi.

Erilaisia lomakkeita ja lomakesarjoja suunniteltiin 20:ssä eri virastossa tai laitoksessa kaikkiaan n. 80.

Muu toiminta

Tiedotustoiminta. Jatkettiin Johdon TV -nimisen sisäisen tiedotuslehden julkaisemista. Lehteä ilmestyi neljä numeroa, joista kolme rinnakkaisnumeroina. Yhteinen painosmäärä oli n. 3 000 kpl.

Henkilökunnan koulutus. Keväällä pidettiin rationalisoimishenkilökunnan jatkokoulutuspäivät, joihin osallistui myös muita kaupungin viranhaltijoita. Eräät viranhaltijat osallistuivat CIOS-järjestön kansainväliseen rationalisoimiskongressiin New Yorkissa, Pohjoismaiden pääkaupunkien rationalisoimiskonferenssiin Kööpenhaminassa, Oy Rastorin liikkeenjohdolle järjestämään seminaariin. Kööpenhaminassa pidettyyn rationalisoimiskonferenssiin osallistuivat kaup.siht. L. O. Johanson, toim.pääll. Alpo Salo ja apul.toim.pääll. Esko Pennanen, joka alusti suurten kunnallisten rakennuskohteiden ennakkosuunnittelu- ja valmistelumenettelyä koskevan keskustelun. Tutkimustehtävissään toimiston eräät viranhaltijat joutuivat tekemään virkamatkoja sekä kotimaahan että ulkomaille. Näiden matkojen yhteydessä käytiin tutustumassa mm. Hannoverin kaupungin rationalisoimistoimintaan sekä Göteborgin kaupungin automaattiseen tietojenkäsittelytoimintaan. Lisäksi pidettiin yhteyttä Pohjoismaiden suurten kaupunkien rationalisoimiselimien.

Kaupungin muut rationalisoimiselimet

Sairaalaviraston järjestelytoimiston tutkimustoiminta käsitti mm. seuraavat asiat: ennusteen laatiminen väestön ikärakenteen muutosten aiheuttamasta sairaansijatarpeesta, sairaalalaitoksen kirjallisuushankintoja koskevan tiedotusjärjestelmän suunnittelu ja toteuttaminen, hoitohenkilökunnan tehtävien, tarpeen ja työajan erittely, potilaiden hoidon tarpeen perusteella suoritettava vuode-

6. Järjestelytoimisto

osastojen työmäärän kuvaus, sairaalain siivous- ja kuljetustehtävien järjestely ja kuntouttamistoiminnan järjestely. Lisäksi oli lausuntoasioita ja muita jatkuvaluontoisia tehtäviä.

Rakennusviraston työntutkimustoimintaa on selostettu mainitun viraston yleiseen osastoon kuuluvan järjestelytoimiston toimintakertomuksessa.

Sähkölaitoksen menetelmäjaoksen suorittamat tutkimukset, joista eräät jatkuivat seuraavaan vuoteen, koskivat mm. seuraavia asioita: mittariasentamon töiden uudelleenjärjestämistä, uusien muuntamoiden asennustöitä ja niiden urakointiohjeita, kuljetusten taloudellistamistutkimusta, sivutoiminnan laskutusta, sähkölaitoksella käytössä olevia hankintajärjestelmiä sekä mestareiden pikatilausjärjestelmän laatimista, keskusarkiston perustamista ja työnluokitusta. Menetelmäjaos huolehti laitoksen aloitetoiminnasta (10 kpl), lomasuunnittelusta (käsitelty n. 200 lomaketta) sekä osallistui toimistotarvikkeiden vakiointiin.

Laskentajaos suoritti jatkuvasti laskentatoimeen liittyvää kehitystyötä sekä laati lukuisia erillislaskelmia laitoksen johdolle ja eri toimintayksiköille.

Koulutusjaos huolehti erilaisista henkilökunnan koulutukseen liittyvistä tehtävistä. Kertomusvuoden aikana osallistui 190 toimihenkilöä 69:ään ulkopuolisten järjestämään eri kurssiin ja 72 työntekijää 35 eri kurssiin. Kaupunginhallituksen koulutustoimikunnan 14:ään eri kurssiin osallistui 65 toimihenkilöä.

Työvoimajaos laati uuden henkilökortiston toimihenkilöiden osalta, aloitti yhteistoiminnassa työterveyslaitoksen kanssa insinöörien soveltuvuuslausuntoja koskevan validiteettitutkimuksen sekä osallistui laitoksen henkilökuntaoppaan laatimiseen. Työterveyslaitoksen toimesta testattiin 201 henkilöä. Työvoimajaos huolehti henkilöasioihin liittyvien tilastojen suunnittelusta ja eräin osin myös laadinnasta.

Laitoksen kirjastossa oli vuoden päättyessä 7 051 kirjaa. Lisäys oli 1 291 kirjaa. Kirjasto huolehti lisäksi 32 000 korttia käsittävän sähkötekniikkaa sekä 8 000 korttia käsittävän teollisuustaloutta käsittelevien kirjallisuusviitekortistojen jakelusta ja ylläpidosta.

Kaasulaitoksen järjestely- ja laskentatoimiston tutkimustoiminta käsittelee varastotavaran ja varaosien koodituksen sekä kustannuslajijaottelun uudistamisen. Toimiston tehtäviin kuuluivat lisäksi henkilöasiat, työturvallisuustoiminta, henkilökunnan koulutusasiat, lomakeasiat, neuvonta- ja tiedotustoiminta, aloitetoiminta sekä kokousten ja toimikuntien avustaminen ja erinäiset erikoistehtävät.

LiiKENNELAITOKSEN työntutkimustoimintaa sekä yleistä järjestelyä koskevia suunnittelu- ja tutkimustehtäviä on selvitetty ko. laitoksen järjestelyosaston toimintakertomuksessa.